II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS DIREKTIV
af 16. maj 1988
om konkurrence på teleterminalmarkederne

(88/301/EØF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 90, stk. 3, og

ud fra følgende betragtninger:

1. I alle medlemsstaterne er telekommunikation helt eller delvis et statsmonopol, der normalt tildeles ved indrømmelse af særlige eller eksklusive rettigheder til et eller flere organer, som har til opgave at etablere og drive nettet og at levere tjenesteydelser i forbindelse hermed; disse rettigheder omfatter hyppigt ikke blot levering af tjenesteydelsen i form af brug af nettet, men også levering til brugerne af terminaler, som tilsluttes nettet; inden for de seneste årtier er der sket en betydelig udvikling på telekommunikationsområdet med hensyn til nettets tekniske specifikationer, særligt for så vidt angår terminaludstyr;

2. på baggrund af den tekniske og økonomiske udvikling har flere stater revideret ordningen med særlige eller eksklusive rettigheder på telekommunikationsområdet; bl. a. den hurtige udvikling af forskellige terminaltyper og disses mange anvendelsesmuligheder gør det nødvendigt, at brugerne frit kan vælge terminaler, således at de fuldt ud kan drage fordel af de teknologiske fremskridt;

3. ifølge Traktatens artikel 30 er alle kvantitative indførselsrestriktioner, såvel som alle foranstaltninger med tilsvarende virkning, forbudt mellem medlemsstaterne; indrømmelse af særlige eller eksklusive rettigheder med hensyn til import og afsætning kan i praksis medføre og medfører ofte hindringer for importen fra andre medlemsstater;

4. ved Traktatens artikel 37, stk. 1, er det fastsat, at »medlemsstaterne tilpasser gradvis de statslige handelsmonopoler, således at enhver forskelsbehandling af medlemsstaternes statsborgere med hensyn til forsynings- og afsætningsvilkår er udelukket fra overgangsperiodens udløb. Denne artikels bestemmelser finder anvendelse på ethvert organ, gennem hvilket en medlemsstat de jure eller de facto direkte eller indirekte, kontrollerer, leder eller øver mærkbar indflydelse på indførsel eller udførsel mellem medlemsstaterne. Disse bestemmelser finder også anvendelse på statskoncessionerede monopoler«; ifølge artikel 37, stk. 2, afholder medlemsstaterne sig fra at indføre nye foranstaltninger, som strider mod de ovenfor anførte principper;

5. de særlige eller eksklusive rettigheder med hensyn til terminaler, som er tillagt de statslige telekommunikationsmonopoler, udøves på en sådan måde, at de i praksis stiller apparater fra andre medlemsstater dårligere, bl. a. ved at hindre brugerne i frit at vælge de apparater, de har brug for, alt efter pris og kvalitet, uanset hvor de kommer fra; udøvelsen af disse rettigheder er derfor uforenelig med artikel 37 i samtlige medlemsstater undtagen Spanien og Portugal, hvor de statslige monopoler gradvis skal tilpasses inden udløbet af den i Tiltrædelsesakten fastsatte overgangsperiode;

6. tjenesteydelser i form af tilslutning og vedligeholdelse af terminaler er af væsentlig betydning ved køb eller leje af disse; opretholdelse af eksklusive rettigheder på dette område ville være ensbetydende med opretholdelse af eksklusive rettigheder med hensyn til afsætning; disse rettigheder bør derfor afskaffes, for at ophævelsen af de eksklusive rettigheder med hensyn til import og afsætning kan få en reel virkning;

7. efter Traktatens artikel 59 »skal restriktioner, der hindrer fri udveksling af tjenesteydelser inden for Fællesskabet, gradvis afskaffes i løbet af overgangsperioden, for så vidt angår statsborgere i medlemsstaterne, der er bosat i et andet af Fællesskabets lande end modtageren af den pågældende ydelse«; vedlige-

holdelse af terminaler er en tjenesteydelse i den betydning, der er forudsat i Traktatens artikel 60; overgangsperioden er udløbet; udførelse af denne tjenesteydelse, som ud fra et kommercielt synspunkt ikke kan adskilles fra afsætning af de nævnte terminaler, skal derfor være fri, navnlig når den udføres af kvalificeret personale;

8. ved Traktatens artikel 90, stk. 1, er det fastsat, at »medlemsstaterne afstår, for så vidt angår offentlige virksomheder og virksomheder, som de indrømmer særlige eller eksklusive rettigheder, fra at træffe eller opretholde foranstaltninger, som er i strid med denne Traktats bestemmelser, navnlig de i artiklerne 7 og 85 til 94 nævnte«;

9. situationen på terminalmarkederne er fortsat karakteriseret ved en ordning, som ikke sikrer mod konkurrencefordrejning inden for Fællessmarkedet; med en sådan markedssituation vil der til stadighed ske overtrædelser af Traktatens konkurrenceregler; i øvrigt påvirkes udviklingen af samhandelen heraf i et sådant omfang, at det strider mod Fællesskabets interesse; en intensivering af konkurrencen på terminalmarkedet forudsætter, at de tekniske specifikationer og godkendelsesprocedurerne bliver så transparente, at der sikres fri bevægelighed for terminaler, samtidig med at de i Rådets direktiv 86/361/EØF [1] nævnte væsentlige krav overholdes; en sådan transparens kræver, at de tekniske specifikationer og godkendelsesprocedurerne offentliggøres; for at sikre en transparent, objektiv og ikke diskriminerende anvendelse heraf, må udformningen af og kontrollen med disse regler varetages af organer, der er uafhængige af konkurrenterne på det pågældende marked; det er vigtigt, at specifikationerne og godkendelsesprocedurerne offentliggøres systematisk og samtidigt; ved en sådan samtidig offentliggørelse kan man ligeledes modvirke eventuel traktatstridig adfærd; en sådan samtidig og systematisk offentliggørelse kan kun sikres, hvis der benyttes et retligt instrument, der binder alle medlemsstaterne; et direktiv er i så henseende det mest hensigtsmæssige middel;

10. Traktaten pålægger Kommissionen bestemte pligter og tillægger den en række veldefinerede beføjelser med hensyn til overvågning af forbindelserne mellem medlemsstaterne og deres offentlige virksomheder og de virksomheder, de har indrømmet særlige eller eksklusive rettigheder, bl. a. med hensyn til afskaffelse af kvantitative restriktioner eller foranstaltninger med tilsvarende virkning, forskelsbehandling af medlemsstaternes statsborgere og på konkurrenceområdet; Kommissionen kan derfor kun effektivt efterleve de pågældende pligter og beføjelser ved hjælp af et direktiv baseret på artikel 90, stk. 3;

11. telekommunikationsorganer og -virksomheder er virksomheder i den betydning, der er forudsat i artikel 90, stk. 1, fordi de på et organiseret grundlag udøver erhvervsmæssig virksomhed, hvorunder de navnlig fremstiller varer og udfører tjenesteydelser; de er enten offentlige virksomheder eller virksomheder, som medlemsstaterne har indrømmet særlige eller eksklusive rettigheder med hensyn til import, afsætning, tilslutning, ibrugtagning og/eller vedligeholdelse af telekommunikationsterminaler; indrømmelse og opretholdelse af særlige eller eksklusive rettigheder vedrørende terminaler er en foranstaltning i den betydning, der er forudsat i denne artikel; betingelserne for anvendelse af den i artikel 90, stk. 2, anførte undtagelse er ikke opfyldt;

selv om det at stille et offentligt telekommunikationsnet til rådighed for samtlige forbrugere er en tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse, som disse virksomheder har fået overdraget ved en offentlig koncession, ville afskaffelsen af de særlige eller eksklusive rettigheder med hensyn til import eller afsætning af terminaler hverken retligt eller faktisk hindre disse virksomheder i at udføre deres opgave; dette gælder så meget desto mere, eftersom medlemsstaterne har mulighed for at underkaste terminaler godkendelsesprocedurer for at sikre sig, at de opfylder de væsentlige krav;

12. ved Traktatens artikel 86 er det fastsat, at »en eller flere virksomheders misbrug af en dominerende stilling på Fællesmarkedet eller en væsentlig del heraf er uforenelig med Fællesmarkedet«;

13. telekommunikationsorganerne har, enten enkeltvis eller i fællesskab, monopol på det nationale telekommunikationsnet; hvert nationalt net udgør et marked; derfor indtager disse organer enten enkeltvis eller i fællesskab en dominerende stilling på en væsentlig del af det pågældende marked i den betydning, der er forudsat i Traktatens artikel 86;

det forhold, at den enkelte medlemsstat indrømmer disse organer særlige eller eksklusive rettigheder med hensyn til import eller afsætning af terminaler, har i det foreliggende tilfælde til følge, at disse organer

— tvinger kunderne til at leje terminalerne, selv om det i det mindste på lang sigt ville være mere økonomisk for dem at købe disse, og dette faktisk er muligt; derved stiller de det som vilkår for indgåelse af en aftale om brug af nettet, at kunderne godkender tillægsydelser, som ikke har forbindelse med aftalens genstand,

— begrænser afsætningen og hindrer teknologisk fremskridt, fordi disse organers udbud af terminaler nødvendigvis er begrænset og ikke optimalt kan dække en væsentlig del af forbrugernes behov;

en sådan adfærd er udtrykkeligt forbudt i henhold til artikel 86, litra d) og litra b); handelen mellem medlemsstaterne risikerer derved at blive påvirket i væsentlig grad;

under alle omstændigheder bevirker sådanne særlige eller eksklusive rettigheder, for så vidt angår terminalmarkedet, at der opstår en situation, der er i strid med målsætningen i Traktatens artikel 3, litra f), i henhold til hvilken der skal gennemføres en ordning, der sikrer, at konkurrencen inden for Fællesmarkedet ikke fordrejes, og dermed også så meget desto mere at konkurrence ikke udelukkes; medlemsstaterne er i henhold til Traktatens artikel 5 forpligtet til at afholde sig fra at træffe foranstaltninger, der er egnede til at bringe virkeliggørelsen af denne Traktats

[1] EFT nr. L 217 af 5. 8. 1986, s. 21.

målsætning, herunder målsætningen i artikel 3, litra f), i fare;

sådanne eksklusive rettigheder med hensyn til import og afsætning må derfor anses for uforenelige med artikel 86 i forbindelse med de i artikel 3 nævnte målsætninger, og en medlemsstats indrømmelse eller opretholdelse af disse rettigheder udgør en foranstaltning, som er forbudt i henhold til artikel 90, stk. 1;

14. for at give brugerne mulighed for at benytte den terminal, de ønsker, er det nødvendigt at kende og beskrive specifikationerne for termineringspunktet på det net, som terminalen skal tilsluttes; medlemsstaterne skal derfor sørge for, at disse specifikationer offentliggøres, og at termineringspunktet gøres tilgængeligt for brugerne;

15. det er en forudsætning for at kunne afsætte terminaler, at producenterne ved, hvilke tekniske specifikationer deres produkter skal opfylde; medlemsstaterne skal derfor formalisere og offentliggøre specifikationerne og godkendelsesreglerne, som de i henhold til Rådets direktiv 83/189/EØF [1] er forpligtet til at underrette Kommissionen om, når de foreligger som udkast; disse specifikationer kan kun udvides til at omfatte produkter importeret fra andre medlemsstater i det omfang, de er nødvendige for at sikre overholdelsen af de væsentlige krav, der er legitime ifølge EF-retten, og som er nævnt i artikel 2, nr. 17, i direktiv 86/361/EØF; under alle omstændigheder skal medlemsstaterne overholde bestemmelserne i Traktatens artikel 30 og 36, hvorefter den importerende medlemsstat er forpligtet til at lade en terminal, der lovligt er fremstillet og markedsført i en anden medlemsstat, indføre på sit territorium, og medlemsstaten kan kun underkaste den en godkendelsesprocedure og eventuelt afvise godkendelse, såfremt det sker af hensyn til overholdelsen af ovennævnte væsentlige krav;

16. da disse specifikationer og procedurer er meget komplekse, kan en øjeblikkelig offentliggørelse af dem ikke påregnes; på den anden side er en effektiv konkurrence ikke mulig uden en sådan offentliggørelse, da eventuelle konkurrenter til de virksomheder, der er indrømmet særlige eller eksklusive rettigheder, ikke nøjagtigt kender de specifikationer, som deres udstyr skal opfylde, eller godkendelsesprocedurernes nærmere indhold og følgelig heller ikke deres varighed samt omkostningerne i forbindelse hermed; det er derfor nødvendigt at fastsætte en frist for offentliggørelse af specifikationerne og godkendelsesprocedurerne;

i øvrigt vil en periode på 2 ½ år give de telekommunikationsorganer, der er indrømmet særlige eller eksklusive rettigheder, mulighed for at tilpasse sig de nye markedsvilkår, og virksomhederne, herunder de små og mellemstore, mulighed for at tilpasse sig de nye konkurrencevilkår;

17. kontrollen med specifikationerne og godkendelsesreglerne kan i betragtning af den åbenbare interessekonflikt ikke overdrages en af de virksomheder, der optræder som konkurrent på terminalmarkedet; det bør derfor fastsættes, at medlemsstaterne sørger for, at udformningen af specifikationerne og godkendelsesreglerne overdrages et organ, der er uafhængigt af den virksomhed, som forvalter nettet, og af alle andre konkurrenter på terminalmarkedet;

18. de virksomheder, der er indrømmet særlige eller eksklusive rettigheder med hensyn til de pågældende terminaler, har kunnet påtvinge deres kunder langvarige kontrakter; sådanne kontrakter ville i realiteten hindre, at der indføres fri konkurrence inden for et rimeligt tidsrum; det bør derfor fastsættes, at brugeren kan få deres kontrakters løbetid ændret —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

I dette direktiv forstås ved:

— »terminal«: ethvert apparat, der direkte eller indirekte er tilsluttet et offentligt telekommunikationsnets termineringspunkt med henblik på at transmittere, behandle eller modtage informationer. Tilslutningen er indirekte, hvis der er indskudt et apparat mellem terminalen og nettets termineringspunkt. I begge tilfælde, ved såvel direkte som indirekte tilslutning, kan denne etableres gennem ledning, lysleder eller elektromagnetisk.

I dette direktiv betragtes endvidere som terminaler de jordstationer, der alene benyttes til modtagelse, for så vidt som de ikke senere tilsluttes en medlemsstats offentlige net.

— »virksomheder«: de offentlige eller private organer, som staten indrømmer særlige eller eksklusive rettigheder med hensyn til import, afsætning, tilslutning, ibrugtagning og/eller vedligeholdelse af telekommunikationsterminaler.

Artikel 2

De medlemsstater, der indrømmer virksomheder særlige eller eksklusive rettigheder, jf. artikel 1, sørger for, at disse rettigheder ophæves.

De underretter senest tre måneder efter dette direktivs meddelelse Kommissionen om, hvilke foranstaltninger de har truffet, og hvilke udkast til lovgivning de har udarbejdet med henblik herpå.

Artikel 3

Medlemsstaterne drager omsorg for, at de erhvervsdrivende har ret til at importere, afsætte, tilslutte, ibrugtage og vedligeholde terminaler. Medlemsstaterne kan dog

— hvis der ikke foreligger specifikationer, nægte tilslutning og ibrugtagning af terminaler, som ifølge en begrundet udtalelse fra det i artikel 6 omhandlede organ ikke opfylder de i artikel 2, nr. 17, i direktiv 86/361/EØF anførte væsentlige krav;

— af erhvervsdrivende kræve passende tekniske kvalifikationer med hensyn til tilslutning, ibrugtagning og vedligeholdelse af terminaler, idet disse tekniske kvali-

[1] EFT nr. L 109 af 28. 3. 1983, s. 8.

fikationer fastsættes efter objektive, ikke-diskriminerende kriterier og offentliggøres.

Artikel 4

Medlemsstaterne sørger for, at de nye terminalpunkter på det offentlige net er tilgængelige for brugerne, og at deres tekniske specifikationer offentliggøres senest den 31. december 1988.

De pr. 31. december 1988 eksisterende installationer skal inden for en rimelig frist forsynes med et termineringspunkt, som er tilgængeligt for alle brugere, der anmoder herom.

Artikel 5

1. Medlemsstaterne meddeler senest på det i artikel 2 anførte tidspunkt Kommissionen en liste over alle de eksisterende specifikationer og godkendelsesprocedurer for terminaler samt en angivelse af, hvor de er offentliggjort.

Dersom de endnu ikke er offentliggjort af medlemsstaterne, sørger disse for, at offentliggørelsen finder sted inden for de i artikel 8 fastsatte frister.

2. Medlemsstaterne drager omsorg for, at alle andre specifikationer og godkendelsesprocedurer for terminaler formaliseres og offentliggøres. Medlemsstaterne skal, når sådanne specifikationer og procedurer foreligger i udkast, meddele disse til Kommissionen i overensstemmelse med direktiv 83/189/EØF og efter den i artikel 8 fastsatte tidsplan.

Artikel 6

Medlemsstaterne sørger for, at formaliseringen af de i artikel 5 omhandlede specifikationer og kontrollen med deres anvendelse samt godkendelse fra den 1. juli 1989 foretages af et organ, der er uafhængigt af offentlige eller private virksomheder, der udbyder varer og/eller tjenesteydelser på telekommunikationsområdet.

Artikel 7

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger med henblik på, at de i artikel 1 omhandlede virksomheder giver deres kunder mulighed for med højst et års varsel at opsige de kontrakter vedrørende leje eller vedligeholdelse af terminaler, for hvilke der ved kontrakternes indgåelse gjaldt særlige eller eksklusive rettigheder.

For de terminaler, hvor godkendelse er anerkendt som nødvendig, drager medlemsstaterne omsorg for, at de pågældende virksomheder inden for de i artikel 8 fastsatte frister muliggør en sådan. For de terminaler, hvor godkendelse ikke er anerkendt som nødvendig, drager medlemsstaterne omsorg for, at der åbnes mulighed for godkendelse senest på det i artikel 2 fastsatte tidspunkt.

Artikel 8

Medlemsstaterne meddeler Kommissionen deres udkast til tekniske specifikationer og godkendelsesregler, jf. artikel 5, stk. 2:

— for udstyr henhørende under kategori A i listen i bilag I senest den 31. december 1988,
— for udstyr henhørende under kategori B i bilag I senest den 30. september 1989, og
— for andre terminaler henhørende under kategori C i listen i bilag I senest den 30. juni 1990.

Disse specifikationer og godkendelsesregler offentliggøres og træder i kraft efter afslutningen af den i direktiv 83/189/EØF fastsatte procedure.

Artikel 9

Medlemsstaterne fremsender ved udgangen af hvert år en rapport, på grundlag af hvilken Kommissionen kan fastslå, om bestemmelserne i artikel 2, 3, 4, 6 og 7 er overholdt.

En model til en sådan rapport er vist i bilag II.

Artikel 10

Bestemmelserne i dette direktiv berører ikke bestemmelserne vedrørende Kongeriget Spaniens og Republikken Portugals tiltrædelse, særlig artikel 48 og 208 i Tiltrædelsesakten.

Artikel 11

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 16. maj 1988.

På Kommissionens vegne

Peter SUTHERLAND

Medlem af Kommissionen

BILAG I

Liste over terminaludstyr, jf. artikel 8

	Kategori
Telefonapparater (ekstraapparater); Private automatiske bicentraler (PABC)	A
Modemer	A
Telexudstyr	B
Dataterminaludstyr	B
Modtagejordstationer, der ikke senere tilsluttes en medlemsstats offentlige net	B
Mobiltelefoner	B
Telefonapparater (førsteapparater)	C
Alt andet terminaludstyr	C

BILAG II

Model til den i artikel 9 forudsete rapport

Iværksættelse af bestemmelserne i artikel 2

1. Terminaludstyr, for hvilket lovgivningen er blevet ændret eller er ved at blive ændret.

   For hver terminal angives følgende:

   — dato for vedtagelse af foranstaltningen, eller

   — dato for forelæggelse af udkast, eller

   — dato for foranstaltningens ikrafttræden.

2. Terminaludstyr, for hvilket der stadig gælder særlige eller eksklusive rettigheder:

   — terminaltyper og rettighedernes art.

Iværksættelse af bestemmelserne i artikel 3

— terminaludstyr, for hvilket der er fastsat restriktioner med hensyn til tilslutning eller ibrugtagning

— krævede tekniske kvalifikationer med henvisning til, hvor de er offentliggjort.

Iværksættelse af bestemmelserne i artikel 4

— henvisning til, hvor specifikationerne er offentliggjort

— antal eksisterende termineringspunkter

— antal nye termineringspunkter.

Iværksættelse af bestemmelserne i artikel 6

— angivelse af det eller de uafhængige organ(er).

Iværksættelse af bestemmelserne i artikel 7

— vedtagne foranstaltninger og

— antal opsagte kontrakter.